

České vysoké učení technické v Praze – Fakulta stavební
Katedra architektury

Czech Technical University – Faculty of Civil Engineering
Department of Architecture

doc. Ing.arch. Jindřich Svatoš

**Konfrontace dimenzí realizovaných staveb jako hodnoty pro
praxi architekta a pedagoga v přehledu vlastní tvorby**

The confrontation of the dimensions of actually constructed buildings as the values for the practice of the architect and educator concerning the overview of his own creation

Summary

A confrontation does not always imply a clash of opinions or even a conflict.

But seen as a mutual comparison, a juxtaposition, a confrontation is beneficial in many respects.

The confrontation, the mutual comparison that I am mentioning here is the confrontation of the dimensions of the implemented building of my creation. I do not stay at the level of this comparison, but also express my opinions on other areas of an architect's creation, a designer's work.

I compare the buildings' dimensions in terms of their design complexity reflecting on the confrontation with technologies.

The time spent on the design of a building in an architectural studio, in a design office, is one where discussions and dialogues take place.

Here, in particular, a confrontation becomes a value and inspiration.

The students of Architecture do not shy away from confrontation either. It is mainly at the beginning of these demanding studies that they are confronted with a change in the way of thinking.

Using examples of confrontations occurring in the architect's work, I compare architecture with leisure. Leisure-time architecture has been my theme since the very beginnings of my professional practice. It is intertwined with my creations and my teaching in Architecture courses.

If you want to pursue any profession with due passion, you must constantly educate yourself in your field, but also maintain a general overview. Like any educator, I strive to pass on something extra, beyond the curriculum, to the students of Architecture. I call it the broadening of horizons.

Souhrn

Konfrontace nemusí být vždy střetnutím názorů až konflikt.

Ale konfrontace z pohledu vzájemného porovnání, postavení vedle sebe je přínosem v mnoha ohledech.

Konfrontace, vzájemné porovnávání, které zde uvádím, je konfrontace dimenzí realizovaných staveb mé tvorby. Nezůstávám pouze u tohoto porovnávání, ale vyjadřuji se k dalším oblastem tvorby architekta, k práci projektanta.

Porovnávám dimenze staveb z hlediska složitosti navrhování, zamýšlím se nad konfrontací s technologiemi.

V průběhu práce na návrhu stavby v architektonickém ateliéru, v projekční kanceláři, dochází k diskusím, dialogům. Zde se pak konfrontace stává hodnotou a inspirací.

Studentům architektury se konfrontace také nevyhýbá. Zejména v úvodu tohoto náročného studia jsou konfrontováni se změnou přemýšlení.

V příkladech konfrontací v práci architekta porovnávám architekturu s volným časem. Architektura volného času je mým tématem již od začátku mé profesní praxe. Prolíná se mou tvorbou a pedagogickým působením ve výuce architektury.

Pokud se jakékoliv profesi chcete náležitě věnovat, je nezbytné se neustále vzdělávat ve svém oboru a také si udržovat všeobecný rozhled. Studentům architektury se snažím, tak jako většina pedagogů, předat něco navíc nad rámec výuky. Nazývám to rozšiřováním obzorů.

Klíčová slova

konfrontace; porovnání; dimenze; architektura; navrhování; kreativita; stavby; student; výuka; realizace; praxe; tvorba; myšlení; názor; dialog; inspirace; porovnávat; hodnota

Keywords

confrontation; comparison; dimension; architecture; designing; creativity; buildings; student; teaching; realization; practice; creation; thought; opinion; dialogue; inspiration; compare; value

Obsah

	úvod	6
1	Konfrontace / porovnání	7
2	kreativita, tvořivost v nás a její konfrontace se studiem architektury	8
3	konfrontace se studiem – změna v přemýšlení studentů architektury	12
4	konfrontace dimenzí realizovaných staveb mé tvorby	13
5	porovnání dimenzí staveb z hlediska složitosti navrhování	19
6	hodnota a umění konfrontace v navrhování architektury	22
7	inspirace pomocí konfrontace	23
8	konfrontace s technologiemi	24
9	konfrontace architektury s volným časem	25
10	rozšiřování obzorů a 10.000 hodin	28
	literatura a zdroje	31
	Jindřich Svatoš, doc. Ing. arch.	34

Úvod

Konfrontace může být někdy nepříjemná. Zejména pokud se jedná o konfrontaci z pohledu právního až kriminalistického.

Tato přednáška se ale zabývá příznivou konfrontací.

Porovnání staveb, porovnání realizací architektury může být inspirativní a může vést k dialogu.

Mělo by vést k lepší architektuře, dokonalejším konstrukcím a materiálovým řešením, vede k novým postupům, novým technologiím.

Konfrontace v dobrém smyslu vede k novému myšlení studentů architektury při navrhování jejich projektů. Konfrontace názorů v praxi architekta je nevyhnutelná, je potřebná, staví před nás výzvy a tím se stává obohacením práce a vede k lepším řešením.

Konfrontace může být pak vnímána jako hodnota.

1 | Konfrontace / porovnání

Konfrontace (z lat. *frons* = čelo), znamená střetnutí (armád, osob, názorů atd.), konflikt, „při němž není místo na vyjednávání, dohodu nebo kompromis.

Konfrontace není jen konfliktní střetnutí, ale v širším slova smyslu jakékoliv střetnutí dvou a více osob, názorů, myšlenek.

Ve své přednášce využívám významu konfrontace ve smyslu porovnání, srovnání.

Akademický slovník cizích slov (ASCS) vysvětluje konfrontaci dle významu takto:

1. právní hledisko: současný výslech dvou nebo více obviněných a svědků tváří v tvář k srovnání jejich odpovídajících si výpovědí
2. postavení vedle sebe, vzájemné porovnání, porovnávání textů, myšlenek a podobně se skutečností
3. střetnutí názorů, roztržka, konflikt, spor, vojenské střetnutí

[1]

Porovnání

Význam slova dle Slovníku spisovné češtiny (SSČ) znamená: porovnat – vytknout shody a rozdíly u dvou předmětů nebo jevů

[2]

2 | Kreativita, tvořivost v nás a její konfrontace s úvodem studia architektury

Kreativita, tvořivost (z lat. *creo* = tvořím), je zvláštní soubor schopností, které umožňují uměleckou, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost. Ta se projevuje jako vynalézavost, jako vznik nového, originálního díla nebo myšlenky, popř. tvůrčím řešením problémů. Kreativita nám pomáhá řešit problémy. Kreativita je výjimečná vlastnost lidí, tvoří pevnou součást našich životů. Není to žádná umělecká kategorie nebo nedostupná disciplína jenom pro vyvolené.

Podle C. G. Junga je člověk obdařen vrozenou sadou archetypů, tedy sadou určitých vzorců zodpovědných za naše prožívání a formování obrazů vznikajících v naší mysli. Archetypy jsou uloženy v našem nevědomí a není jednoduché představit si je. Jednoduše proto, že *archetyp není obraz*. Obraz je teprve výsledkem práce archetypu. Sám archetyp se spíše blíží jakémusi neviditelnému magnetickému poli, které formuje viditelné okolí. Archetyp nelze pozorovat přímo, ale jen zprostředkovaně díky jeho účinku.

Nevědomí je oblast lidské psychiky, ležící mimo sféru vědomí. Psychologie rozlišuje osobní nevědomí a kolektivní nevědomí. Ve filosofii se mluví o nevědomí v souvislosti s přírodními procesy, které směřují k cílům nebo se projevují účelně, aniž by byla evidence o jejich důvodech a motivech.

Nevědomí je považováno za původce imaginace, kreativity a intuice. Nevědomí má velký vliv na tvořivost.

Arno Stern, francouzský umělec a učitel, vyvinul metodu svobodného malování v Paříži po skončení druhé světové války. Založil Closlieu, ateliér kam si mohli chodit malovat děti i dospělí. Stern zjistil, že obrazy, které v tomto ateliéru vznikají, mají něco společného. Opakují se jistá vyjádření, spojuje je stejná vývojová linie. Tento poznatek nazval formulacemi a tuto svoji teorii ověřoval mezi dětmi po celém světě, u domorodých národů. Objevil, že děti ve všech kulturách malují stejné tvary. Nazval je prvofigurami z nichž se pak vyvíjejí další obrazce. Tyto obrazce velmi brzy připomínají stavbu.

Je to kresba domu se sedlovou střechou. Takto nakreslený dům je stejný po celém světě, bez ohledu na to, kde děti vyrůstají, bez ohledu na jejich kulturní a přírodní prostředí.

Teorie Arno Sterna vypovídá o vlivu nevědomí a archetypů na náš kresebný projev a schopnost kreativity. [3]

Obr. 1 – výřez dětské kresby domu, anonym

Kolektivní nevědomí je tvořeno především tzv. archetypy, praobrazy, tj. vrozenými vzorci imaginace a citění, symbolickými obrazy vyjadřujícími zkušenosti lidstva se situacemi a jevy, které se opakují v každé generaci a nejsou závislé na výchově, kultuře, jazyku či době, ve které jedinec žije. Jedná se například o situace jako návrat, hledání, osvobození, boj, smrt, zrození či konkrétnější symboly jako had, moře, les, matka, moudrý stařec atd. Není náhodou, že tyto motivy se neměnně opakují v pohádkách, mýtech a pověstech všech dob a ze všech koutů světa stejně jako ve snech všech lidí. A ve kterém z děl současné filmové či literární produkce se nejedná alespoň o jedno z výše zmíněných témat?

C. G. Jung, [4]

Nevědomí obsahuje archetypy a zkušenosti celého lidského rodu. Tvořivý jedinec je nějakým způsobem schopen propojit toto nevědomé vědění s vědomými myšlenkami a pokroky ve vývoji lidské existence.

Jako každá z lidských činností i kreativita má svá úskalí. Určité hranice, na které dříve nebo později narazíme. Jsou to limity našeho talentu, které mnohdy soupeří s ambicemi. Pokud je talent a ambice

v rovnováze, vše plyne harmonicky a kreativita má ty nejlepší podmínky k rozvoji.

Pokud jsou však naše ambice větší než předpoklady – ať už odborné, nebo umělecké, nastává problém. Podobně je tomu i naopak, když určitý talent nemá dostatečné vlastní ambice, anebo alespoň dostatečnou podporu okolí. Může se stát, že zamýšlené dílo nenalezne svého naplnění.

Tvořivost

O tvořivosti, kreativitě se nejen v souvislosti s výchovou na školách a v dění ve společnosti v posledních letech hodně mluví. Naznačuje se tím, že je potřeba učinit člověka schopným reagovat na životní situace nově. Technika, civilizace, umění, ale i život sám budou vypadat jinak, než jak nás obklopují v současné době. Zrychlení, která probíhají před našima očima, napovídají už něco o zrychleních příštích, ke kterým teprve dojde. Jak člověk obstojí, jak dokáže ovládnout tempo, které sám rozpoutal a které v každé jednotlivé vědní oblasti chrlí takové množství poznatků, že to skoro překračuje naši možnost je registrovat.

To jsou úvahy, které zaměstnávají nejen spisovatele sci-fi románů, ale v různých variacích útočí i na seriózní myslitele a pedagogy. Cestou, jak člověk lépe ovládne sebe sama, přírodu, vědu bude tvořivost.

Proč právě tvořivost? Protože ta učiní člověka pánem nad nepředvídatelným a vytrhne jej z fatalismu, jímž je někdy doprovázen vědecký a technický pokrok. Tvořivost je vlastnost specificky lidská, a proto i schopná usnadnit přechod k vyššímu stadiu naší existence. Mezi „tvořivé“ vlastnosti se počítá např. citlivost k vlastnímu zážitku a k vlastní práci, umění setrvat ve stavu koncentrovaného vnímání, vnitřní pohyblivost, schopnost přeskupovat a měnit vztahy mezi věcmi, vytvářet rychle syntézu a smysluplně organizovat, dávat situacím formu...

Tvořivost není totéž co hra, ani se nedá ztotožnit s fantazií, ačkoliv obojí s ní organicky souvisí. Má co dělat s myšlením, s logikou, s chováním – je zkrátka vázána přímo na lidskou osobnost. Neobejde se bez odvahy a je doprovázena pochopením pro vše nové. [5]

Konfrontace tvořivosti v úvodu studia architektury

Studenti, kteří přicházejí studovat architekturu, přirozeně procházejí vývojem, postupným vzděláváním, jehož součástí je od dětství nejdříve přirozené kresebné vyjadřování, na které navazuje v základní škole výtvarná výchova.

Děti ve svých výtvarných pracích od útlého věku znázorňují svět, který je obklopuje. Od jednoduchých forem až k složitějším vyjádřením.

V určité fázi vývoje nastává potřeba ztvárnit prostor. Ten děti kreslí, malují, vyjadřují tzv. sklápěním, později tzv. překrýváním.

Sklápění je ve skutečnosti plošné uspořádání prostoru. Například domy podél ulice se sklápějí na obě strany tak, že jednu stranu ulice vidíme z pohledu a druhou stranu zástavby vidíme vzhůru nohama.

Dalším stupněm snahy vyjádřit prostor je zmiňované překrývání.

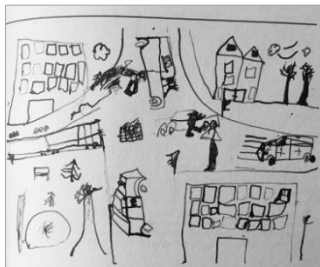
Překrývání tvarů znamená, že předměty vpředu zastiňují předměty ležící dál, v hloubce obrazové scény.

Dítě, ale i starší žák základní školy, se pokouší svůj obrázek nakreslit jako prostorový, vyjádřit námět v perspektivě.

K tomuto kroku již potřebuje nápovědu, poučení jak vytvořit obraz, který v sobě perspektivu ukáže. Jak nakreslit prostor by mu měl vysvětlit pedagog výtvarné výchovy na základní škole nebo základní umělecké školy, případně perspektivy znalý rodič.

Stává se, není to výjimkou, že pokud se dítěti nedostane včas odborného vedení jak prostor ztvárnit, může se tato jeho neznalost přenést i do úvodních semestrů studia architektury.

Možností, jak děti poučit o prostoru a jak si děti mají výtvarně zpracovat svůj záměr je modelování. Modelování hlinou, plastelínou nebo jinými materiály. Práce s hlinou umožní dětem vytvořit svoje dílo v prostoru, což je často pro ně jednodušší než prostor vyjádřit kresebně.

Obr. 2 – dětská kresba „Na křižovatce“, anonym

3 | Konfrontace se studiem – změna v přemýšlení studentů architektury

Navrhování je jedním z procesů myšlení, architektura je výsledkem tohoto procesu.

Jedním z hlavních aspektů týkajících se studia architektury je přimět studenty ke změně přemýšlení.

Studenti přicházející studovat architekturu jsou zvyklí ze základní i střední školy zpracovávat úlohy, zadání, výpočty, které mají v převážné míře jasný, jednoznačný výsledek, mnohdy jediné správné řešení, výsledek.

Studenti architektury jsou konfrontováni se zadáním, úlohou, které ale nemají předem jasný výsledek. Studenti jsou konfrontováni s novým způsobem uvažování, přemýšlení. Dostávají zadání a stojí před návrhem stavby (architektury) bez předem známého výsledku. Je nutné naučit studenty přemýšlet, resp. přistupovat k návrhu, ke zpracování projektu jiným, než pro ně doposud známým postupem. Jedná se o změnu přemýšlení, uvažování studentů.

Základem tohoto procesu je zbavit studenty schémat, se kterými přicházejí na fakultu. Zrušit u studentů představu, že při návrhu budovy vystačí se základními prvky počítačových her, jako například s hrou, simulátorem *The Sims*, kde skládáte z připravených prvků domy, zahrady, postavy... [6]

Obr. 3 – simulační videohra, (simulátor) *The Sims 4*, 2014

Dalším krokem je přimět studenty aby svoji kreativitu uplatnili ve svých návrzích naplno a nepracovali pouze s možnostmi a připraveným prvky, které jim nabízí software, resp. knihovna prvků různých počítačových programů užívaných v projektování budov.

Neméně důležitou součástí průběhu studia architektury je naučit studenty pracovat a přemýšlet ve 3D. Uvažovat o návrhu, že není pouze v rozměru plošném, ale zároveň zpracovávat představu o návrhu v prostoru. Architektura a stavebnictví je disciplína odehrávající se v prostoru. [7]

Architekt a stavební inženýr pracují s prostorem, svoje projekty zasazují do prostoru, který nás všechny obklopuje a tím se podstatným způsobem odlišuje od jiných inženýrských profesí.

4 | Konfrontace dimenzí realizovaných staveb mé tvorby

Konfrontaci, kterou představuji, porovnání velkých a malých staveb v architektuře nepředstavuji jako konfrontaci buď a nebo, ve smyslu protikladu, ale ve smyslu harmonie, protože se vzájemně doplňují.

Z mé dosavadní profesní praxe architekta jsem vybral šest realizací staveb, které jsem měl příležitost navrhovat samostatně nebo s týmy jako spoluautor. Vybral jsem příklady od velikostně menších projektů až po velké realizace novostaveb.

Realizovaná díla porovnávám z pohledu, jakou hodnotu mohou přinést studentu architektury a také pedagogu, který se podílí na výuce architektury.

Díla porovnávám na základě sestavených dvojic staveb.

1. DC Paprsek vs. Erste Bank

_Dětské centrum Paprsek

novostavba školy pro děti se speciálními potřebami v Praze 9, slavnostní otevření 06/2009

_Erste Bank

novostavba budovy banky a rekonstrukce památkově chráněného objektu na Národní třídě 41 v Praze 1, realizace 1999

Obr. 4 – škola DC Paprsek,
Praha 9, 2009

Obr. 5 – Erste Bank, Národní třída,
Praha 1, 1999

Podle velikosti těchto dvou staveb je vzájemné porovnání nesouměřitelné. Škola má dvě podlaží, budova banky jedenáct podlaží.

Finanční obnosy, za které byly postaveny, nemohou být brány v potaz. Také z toho důvodu, že novostavba školy pro děti se speciálními potřebami měla rozpočet srovnatelný s částkou, za kterou se v dané době mohl postavit rodinný dům. Proto bylo nutné při návrhu školy vybírat levnější stavební materiály a technologie vybavení. Netřeba zdůrazňovat, že naopak finance připravené na stavbu Erste Bank na Národní třídě v Praze byly adekvátní bankovnímu domu a poloze budovy v centru Prahy. Vybraný zhotovitel stavby, významná, celosvětově známá stavební společnost Bilfinger & Berger podtrhovala zájem bankovní společnosti o zdárnou realizaci. Už jen bankovní hala v přízemí budovy, návrh interiéru tohoto prostoru, byl bohatě dotován.

V procesu zpracovávání návrhu a vyhotovení projektů obou budov už tak velký rozdíl neshledávám. Pokud porovnáme návrh umístění školy a banky, v tomto případě bylo obtížnější nalézt místo stavby pro školu v areálu Dětského centra Paprsek. Najít ideální místo pro nový objekt, který na velkém pozemku bude mít provozní vazbu na stávající budovy centra a sousední mateřskou školu. Zároveň bylo potřeba vyhodnotit a navrhnout kompoziční a velikostní vazby na všechny stávající objekty, včetně sousední několika podlažní budovy základní školy, rodinné domy a další budovy vytvářející zde uliční síť, resp. tvar zástavby v okolí.

Budova Erste Bank byla navrhována do proluky mezi stávající činžovní domy 19. století. Byla dána výška římsy sousedních objektů a byl zřejmý tvar střech okolních domů.

Návrh budovy školy, menší rozsahem, zdánlivě jednodušší než banka ale přinesl důsledné dodržení přísných předpisů a vyhlášek vymezující zejména pedagogické podmínky pro danou výuku speciální školy. Obdobně striktně stanovené byly podmínky hygienické, zejména toalet žáků, personálu a úklidových komor.

Hodnota pro praxi architekta:

- i s malým rozpočtem navrhovat zajímavou architekturu
- Uvedu zde citát významného britského architekta Williama Alsopa „*S malým rozpočtem jsme museli zvětšit naši představivost.*“ [8]
- u malé stavby má architekt během realizace možnost být bezprostředně u práce všech řemeslníků a specialistů, sledovat jejich práci a na místě domluvit úpravu projektu, která touto cestou často vede k vylepšení původního záměru autora
 - u velké stavby, je v současnosti vzhledem k přísnému dodržování bezpečnostních předpisů někdy obtížnější mít přímý dohled nad stavbou

Hodnota pro praxi pedagoga:

- vysvětlí studentům, že rozdílné požadavky na velikost zastavěné plochy nebo velký rozdíl v počtu podlaží navrhovaných staveb neznamená, že ta menší bude z pohledu projektování jednodušší
- umístění navrhovaného objektu malé velikosti do stávající zástavby, areálu, ulice, neznamená snazší řešení kompoziční nebo provozní

2. Režijní komplex RK 14 vs. Opatov I

Režijní komplex RK 14

úprava studia pro vysílání nových programů ČT D a ČT art, vytvoření místností obrazové a zvukové režie a technického zázemí v areálu České televize na Kavčích horách v Praze 4, realizace 2014

Opatov I

novostavba administrativní budovy, Litochlebské náměstí, Praha 4, sídlo společnosti Skanska CZ a.s., realizace 2010

Režijní komplex RK 14 se nachází v podzemí rozsáhlého areálu souboru staveb České televize na Kavčích horách. Režijní komplex je velikostně menší než administrativní budova Opatov I, realizovaná pro společnost Skanska CZ a.s.

V tomto případě neporovnávám zastavěnou plochu budov ani jejich objem, ale náročnost na jejich stavební, technologické a provozní řešení.

Obr. 6 – režijní komplex RK 14, Česká televize, Kavčí hory, 2014

Obr. 7 – administrativní budova, sídlo Skanska a.s. Praha 4, 2010

Budova Opatov I, několikapodlažní kancelářská budova byla v návrhu hmotově rozdělena na dvě části, které jsou propojeny proskleným spojovacím krčkem zajišťujícím vstup do budovy s vazbou na hlavní komunikační jádro. Budova má přístup k hlavnímu vchodu přes vodní hladinu s úpravou zeleně. Na vstupní prostor je v přízemí navázána spojovací chodba, jednopodlažním spojovacím krčkem procházející exteriérem. Půdorysný tvar krčku je organický oproti poměrně přísnému tvaru celého objektu.

Stavební náročnost byla u této budovy v provedení velkého vykonzolovaného objemu jedné části budovy, náročné vyřešení proskleného krčku na celou výšku budovy, včetně proskleného schodiště a hledání organického tvaru spojovací chodby v přízemí v návaznosti na konstrukční, materiálové a protipožární řešení.

Režijní komplex RK 14 pro Českou televizi byl projektem upraven a doplněn o technické zázemí. Nové vybavení televizními technologiemi obrazové a zvukové režie si vyžádaly návrh bezpočet řešení a vztahů těchto provozů včetně doplnění studia o nový celek objektu serverů pro počítače. Realizovaný objekt pro servery požadoval osazení novou strojovnou vzduchotechniky z důvodu chlazení tohoto zařízení. Vazby mezi všemi popsányými prostory

odpovídají přísným nárokům na provoz, na akustiku a požární bezpečnost.

Hodnota pro praxi architekta:

- menší rozsah stavebních úprav ne vždy znamená menší podíl technologií zajišťujících provoz neznámá jednodušší konstrukční řešení
- části navrhovaných budov, na první pohled méně složitých, mohou obsahovat náročné konstrukční a stavebně technické řešení a mohou mít nároky na technologické provozy

Hodnota pro praxi pedagoga:

- zdánlivě menší stavební zásah ve velkém areálu budov neznámá jednoduchý návrh, jednoduchý projekt upravované části stavby

3. ZOO Praha vs. Španělská synagoga

ZOO Praha, jižní vchod

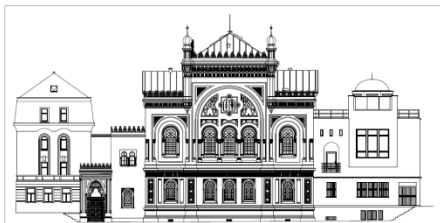
návrh jižního vchodu do ZOO, nové objekty pokladny, občerstvení a toalet, realizace 2008

Španělská synagoga

úprava vstupu do Španělské synagogy pro Židovské muzeum v Praze, vyřešení pohybu návštěvníků, včetně návrhu výtahu, nové pokladny muzea a prodeje suvenýrů, projekt 2015

Obr. 8 – ZOO Praha, jižní vchod, pokladna, občerstvení, Praha 7, 2008

Obr. 9 – úprava vstupu do Španělské synagogy pro Židovské muzeum v Praze, Praha1, 2015

Prostor vstupu do budovy, od rodinného domu až po operu, je často prvotním, ale i základním signálem jaká je náplň budovy (objektu), jaký je zde můžeme očekávat provoz. Vstup je vyjádřením zda je stavba z historického období nebo je vytvořena podle soudobých architektonických trendů. Také nám napoví jaký je vztah majitele nebo firmy, společnosti k příchozím. Vstup se tak stává vizitkou.

Pro porovnání dvou rozdílných vstupů, z mé tvorby, jsem vybral jižní vchod do Zoologické zahrady v Praze a vstup do Španělské synagogy na Starém Městě v centru Prahy.

Z kapacitních důvodů, protože se velmi navyšoval počet návštěvníků pražské ZOO, bylo potřebné otevřít další vchod do areálu zahrady v Troji. Nový vstup byl navržen v jižní části zahrady, kde byla vazba na již upravený prostor pro parkování. Nový vchod je sestaven z celkem tří novostaveb. Jednotlivě obsahují pokladnu, občerstvení a toalety. Je zde velká rozptylová plocha se sezením návštěvníků v exteriéru. Tento vchod je z vnější strany areálu ZOO doplněn o přístřešky pro uschování jízdních kol a malých dětských voziček. Návrh zpracovával rozmístění jednotlivých budov tvořící vybavení vstupu s úpravou zde vzniklého prostoru, sezení v rámci občerstvení a možnosti odpočinku návštěvníků. Objekt toalet je navržen tak, že slouží všem, kteří jsou již v reálu zahrady, ale slouží také veřejnosti, která ještě nevstoupila do ZOO a umožňuje využití toalet například cyklistům z nedaleké cyklostezky nebo pěším turistům.

Úprava vstupu do Španělské synagogy v centru Prahy, na Starém Městě, ve čtvrti Josefov. Hlavním tématem úpravy bylo odstranění křížujícího se pohybu návštěvníků. Synagoga byla přístupná dvěma dvoukřídlými dveřními otvory v úrovni chodníku. Používal se pouze jeden vstup, ve druhém byla umístěna pokladna. Z tohoto důvodu docházelo k setkávání vstupujícího a vycházejícího v jedněch dveřích a zároveň se ve vstupu křížily návštěvnícké trasy. Protínal se proud návštěvníků začínajících s prohlídkou s proudem těch, kteří pokračovali do expozice v 1. patře.

Hlavním a zásadním zásahem do původního pohybu návštěvníků ve vstupu bylo opětovné otevření nevyužívaného dveřního otvoru. Stávající pokladna byla upravena. Pohyb návštěvníků byl navržen a řešen jako jednosměrný. Navrhované řešení nového provozu bylo zpracováno na základě několika variant, které byly postupně projednány a konzultovány s odpovědnými specialisty a kurátory Židovského muzea v Praze.

Vybraná varianta je navržena tak, že vstupní prostor bude maximálně otevřený, zařizovací předměty budou umístěny u stěn místnosti. Obsluha i ochranka budou mít tak dostatečný přehled o dění ve vstupu do synagogy.

Projekt úpravy vstupu, který jsem vyhotovil, byl použit při zpracování projektové realizační dokumentace a v současné době je podle původního návrhu prostor vstupu do Španělské synagogy zrealizován.

Hodnota pro praxi architekta:

- rozdílné velikosti vstupů neznamenají, že například ten velikostně menší si nezaslouží tolik pozornosti při navrhování

Hodnota pro praxi pedagoga:

- vysvětlit studentům, že každý vchod, vstup do budovy nebo areálu má velký význam

- o vchodech do staveb se nesmí uvažovat z pohledu, že je to pouze potřebný prostor, že je to část domu, kterému není nutné věnovat větší pozornost – opak je pravdou, první dojem ze vstupu může následně ovlivnit celkové vnímání budovy

- provozně dobře a architektonicky zajímavý vstup znásobí úroveň projektu a realizace, kterou by měli ocenit zejména její uživatelé

5 | Porovnání dimenzí staveb z hlediska složitosti navrhování

Všeobecný pohled laické veřejnosti a někdy i z pohledu odborné veřejnosti je při porovnávání velikosti staveb následující.

Malá stavba je vnímána jako méně složitá než velká stavba.

Ano, na první pohled to zní logicky. Malá budova rovná se snazší řešení, menší nároky na konstrukci, jednodušší provoz. Ovšem po letitých zkušenostech z vlastní praxe architekta mohu potvrdit, že je tomu právě naopak.

Uvedu příklad malé a velké knihy. Velký dům je jako velká kniha, ale i malá kniha může přinést zajímavé a poučné čtení. Nezáleží na počtu stránek, ale na obsahu.

Podle dávných východoasijských zápisů o zahradách je uváděno, že smysl zahrady nespočívá v její velikosti, ale v její esenci.

Známa je i historická úvaha o zahradě jako o vymezeném prostoru určité velikosti naplněný „věcmi“ a „myšlenkami“. [9]

Pohled architekta nebo stavebního projektanta se na výše uvedené mění získáváním profesních zkušeností. Mění se s počtem řešených problémů, s počtem chybných rozhodnutí a s počtem změn v návrhu vyvolaných jak špatným řešením, zásahem na stavbě nebo požadavkem a přáním investora.

Konfrontace dimenzí staveb nespočívá v porovnání jejich vzájemných velikostí, menší, větší, jednodušší, složitější, ale o času věnovaném návrhu v kombinaci s nápady – tvůrčí schopností, (někdy nazývané talentem).

Jedním z nejsložitějších procesů navrhování v práci architekta je návrh rodinného domu i když se to tak nemusí jevit. Rodinný dům, většinou nebývá velký rozsahem, ale je složitý provozně. Představuje náročné zpracování požadavků investora, zohlednění jeho vkusu. Je to výzva nejen pro tvůrce, ale od všech specialistů podílejících se na projektu. Neméně náročné požadavky jsou kladeny na průběh realizace domu. Projekt rodinného domu je jednou z nejsložitějších prací na poli architektury.

S jistou nadsázkou lze říci, že není velkých tvůrčích rozdílů mezi návrhem rodinného domu a například budovou ministerstva. Provozně složitě, rozsahem rozdílné, ale složitosti zpracování všech potřebných náležitostí v procesu navrhování podobné. Zde lze parafrázovat rčení: „Není malých rolí.“

Nelze projektovat velkou stavbu jako by se jednalo o malou, pouze zvětšenou. Jako kdyby velké nákupní centrum bylo zvětšeným obchodem nebo dálnice zvětšenou úzkou uličkou středověkého města.

V průběhu studia architektury i vstupem do profesní praxe dochází k postupnému získávání zkušeností architekta v navrhování staveb, což zpravidla vede k rychleji vyhotoveným, propracovanějším a architektonicky hodnotnějším návrhům. Tvůrce, projektant, již pracuje komplexněji, do svého řešení vkládá důležité body návrhu hned v úvodu práce na projektu.

Uvádím zde porovnání složitosti navrhování vybraných staveb, které jsem jako architekt navrhoval, projekčně zpracovával a dovedl k realizaci. (Kromě budovy ministerstva, kterou zde uvádím jako příklad).

Prvním porovnáním, konfrontací, je velikost rodinného domu a budovy ministerstva. Druhým příkladem je realizace rekonstrukce a rozšíření režijního komplexu RK 14 a jeho porovnání s provozně náročným areálem budov České televize.

1. Rodinný dům vs. ministerstvo zahraničních věcí

Rozdíl velikosti mezi rodinným domem a budovou ministerstva je nezpochybnitelný, na první pohled zcela jasný. Oproti tomu porovnání z pohledu složitosti navrhování je možná srovnatelné, ale po profesních zkušenostech musím potvrdit, že návrh rodinného domu je složitější. Projekt rodinného domu je jednou z nejsložitějších prací na poli architektury. Vytvoření kvalitního návrhu rodinného domu, který bude vyhovovat po stránce provozní a architektonické, včetně zasažení na pozemek s hodnotnou vazbou na okolí, je z mého pohledu nejvíce náročnou úlohou pro architekta. Tomuto zadání může snad jen konkurovat návrh nemocnice nebo jaderné elektrárny.

Jakkoliv to nemusí být zřejmé, už návrh vily s bazénem je méně složitým tématem, než návrh rodinného domu.

Při návrhu rodinného domu je nutné se zejména zabývat provozními vazbami v objektu, umístěním na pozemku, umístit privátní a veřejnou část domu, technické zázemí a to vše sladit se zájmy jednotlivých členů rodiny a jejich trávení volného času. Dalším vstupem do návrhu rodinného domu je skutečnost, že všichni členové domácnosti postupně stárnou a budou vyžadovat jiné nároky na bydlení nebo na práci doma. Někdy se rodinné domy projektují v kombinaci s bydlením starší generace.

Uváděný příklad porovnání lze ilustrovat na základě velikosti užitných ploch rodinného domu a nové budovy ministerstva.

Užitná plocha rodinného domu v obci Sojovice u Benátek nad Jizerou je 255 m², (realizace 1996) proti ploše novostavby budovy Ministerstva zahraničních věcí Spolkové republiky Německo v Berlíně, která činí 50.800 m², (realizace 1999).

Rozdíl užitných ploch veliký, ale složitost návrhu rodinného domu větší než projekt kancelářské budovy.

Obr. 10 – porovnání velikostí půdorysů rodinného domu a budovy ministerstva

2. Režijní komplex RK 14 vs. areál České televize na Kavčích horách v Praze

Areál České televize na Kavčích horách v Praze je velký svou rozlohou a také svým provozem a pohybem zaměstnanců a účinkujících.

Česká televize připravovala vysílání nových televizních programů ČT D a ČT art, což si vyžádalo rekonstrukci a dostavbu režijního komplexu RK 14. Z pohledu velikosti souboru budov České televize byla úprava režijního komplexu RK 14 menším zásahem, ale z hlediska vybavení novými televizními a stavebně technickými technologiemi srovnatelný.

Bylo nutno kompletně zasáhnout do všech prostorů režijního komplexu, do studia, zvukové a obrazové režie a postavit objekt počítačových serverů doplněný o novou, velmi kapacitní vzduchotechniku.

6 | Hodnota a umění konfrontace v navrhování architektury

Dovednost vzájemného posuzování navrhované stavby v průběhu zpracovávání projektu v architektonické kanceláři s ostatními kolegy je velkým přínosem nejen pro tvorbu vlastní, ale také k ujasnění si a potvrzení správnosti návrhu.

Různé pohledy, postřehy všech architektů a projektantů tvořící tým, který pracuje na návrhu je hodnotou, která posouvá práci – projekt k pokud možno nejlepšímu výsledku.

Umění konfrontace názorů, přístupů, nápadů, nových řešení při zpracovávání prvních úvah o navrhované budově, při práci na architektonické studii i dalších fázích projektové dokumentace i v průběhu realizace je vždy přínosem a obohacením práce.

Ano, ne vždy se to v daném kolektivu pracovníků v architektonickém ateliéru nebo projekční kanceláři daří. Výměna názorů k návrhu stavby může přinést neshody, špatné porozumění, mohou nastat neshody mezi autory.

Pokud se z této konfrontace názorů dovedou členové ateliéru poučit, přijmout, že úvaha nebo řešení kolegy je správné, pak je to na dobré cestě k ještě lepšímu návrhu domu, náměstí, části města.

Základem úspěchu architektonického ateliéru je seskupení lidí,

kteří chtějí náročnou disciplínu projektování dělat. Vytvářet dobrou architekturu by měla být jejich touha. Pak při vytvoření skupiny odborníků a architektů, z nichž je každý zdatný ve svém oboru, vyroste úspěšná projekční kancelář.

Hodnota konfrontace návrhů a nápadů mezi členy týmu při zpracovávání projektu je kromě výše uvedeného i umění dialogu. Vést dialog s ostatními a umět si vyměňovat názory. Je to vzájemné porovnávání myšlenek.

7 | Inspirace pomocí konfrontace

Konfrontace architekta, jeho návrhů s názory a postřehy kolegů z architektonické kanceláře, s názory odborných kritiků nebo kurátorů výstav může být inspirací pro obohacení vlastní tvorby.

V projekční kanceláři se při návrhu stavby někdy používá takový postup, že architektonickou studii, tedy prvotní návrh, zpracovávají dva až tři týmy. K danému termínu vyhotovení si studie vzájemně porovnávají. Výsledkem je vzájemná inspirace, která obohatí vybraný návrh, který se následně zpracuje jako výsledné řešení studie.

Dalším inspirujícím přístupem v oboru je porovnávání různých staveb, jejich slohů, velikostí, použitých materiálů, barevného provedení, užívaných technologií. V určitém ohledu mohou být inspirací požadavky investorů, nové technologie, materiály, nároky obcí a měst, vývoj společnosti a s tím související módní trendy.

Architekt je ve své profesní praxi téměř denně konfrontován s požadavky zadavatelů, s úpravami projektu, se změnami stavby v průběhu realizace a v neposlední řadě pracuje s finančními požadavky.

V konečném důsledku by se konfrontace měla stát inspirací, obohacením pro architekta, projektanta a všech odborníků podílejících se na návrhu a realizaci stavby.

8 | Konfrontace s technologiemi

Architekt, stavební inženýr a mnoho dalších projektantů pracujících nejen v oboru stavebnictví jsou ve své profesní praxi konfrontováni s novými technologiemi.

Je nezbytné sledovat nové přístupy, vylepšení, nové tendence ze všech možných oborů vztahujících se k profesní dráze architekta. Autor stavby, architekt nebo stavební inženýr, kromě technologického pokroku ve stavebnictví, by měl sledovat vývoj společnosti, změny v dopravě, v životním prostředí, krajinně, zdravotnictví, sportu, cestovním ruchu, v trávení volného času obyvatel a mnohých dalších odvětví. Architekt musí sledovat a ve svých návrzích zohledňovat veškerý vývoj společnosti.

Autoři staveb, architekti, stavitelé byli v průběhu dějin konfrontováni s novými technologiemi. V případě stavebních materiálů se po používání kamene a dřeva, ze kterých se stavělo obydlí lidí, přidala pálená cihla a další keramické materiály. Dalšími zlomy ve využívání nových materiálů bylo použití betonu, litiny, plechu, oceli, železobetonu, předpjatého železobetonu, skla, umělých hmot a v nedávné době jsou to uhlíková vlákna. Z hlediska současných možností stavebnictví se jedná o rozvíjení 3D tisku.

Poměrně velkou změnou ve stavebních technologiích byla změna nosných konstrukcí z cihel a dřeva změněných příchodem železobetonu. A to nejen u staveb bytových a občanských, ale zejména u veškeré škály technických staveb (dopravní stavby, tunely, mosty, vodní díla, podzemní stavby a jiné).

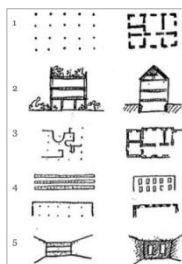
Příkladem použití nových technologií a to jak z pohledu stavebnictví, architektury i vybavení objektů je vila Tugendhat v Brně od architekta Mies van der Rohe, uvedená do užívání na konci roku 1930.

Obr. 11 – vila Tugendhat, Brno

Vila je vybavena velkými okenními otvory na jižní fasádě. Tato okna jsou ovládána elektromotory a je možné je zasunout pod úroveň podlahy. Zajímavé je jedno z technických vybavení. Strojovna vzduchotechniky vytápí horkým vzduchem jednoho z podlaží domu a zároveň ochlazuje tento prostor v létě. Malým doplňkem pro obyvatele vily je signalizace z jednotlivých pokojů obytné části, která ústí v kuchyni. V případě požadavku z určitého pokoje se v kuchyni odklopilo číslo místnosti, ze které byl vydán signál.

Z oblasti autorské konfrontace v architektuře nemohu přehlédnout užití železobetonu architektem Le Corbusierem a jeho vyhlášení *Pětí bodů moderní architektury* v roce 1927. [10]

Obr. 12 – Pět prvků moderní architektury, Le Corbusier

9 | Konfrontace architektury s volným časem

Architektura volného času je jedním z nosných témat v mé profesní praxi již od doby absolvování fakulty architektury na ČVUT v Praze.

V současnosti je volný čas nedílnou součástí života společnosti, ale nebylo tomu tak vždy.

Pro lidstvo se volný čas, resp. možnost trávit část svého života v jiném, než pracovním čase, začal postupně utvářet v průběhu dějin. Z historie lidstva a dochovaných záznamů víme, že volný čas již vymezil Aristotelés v antickém Řecku. Tento čas doporučoval věnovat vzdělávání a kultivaci ducha. Volný čas chápe jako prostor pro rozumování, čtení veršů, setkávání s přáteli, poslouchání hudby. [11]

V průběhu dějin moc volného času lidstvo nemělo. Větší „rozmach“ volného času nastal až na přelomu 18. a 19. století vznikem továrních komplexů v průběhu průmyslové revoluce

a ustanovením pracovní doby. Zkrácení pracovní doby obyvatel zejména měst nastalo až ve 20. století.

Původní zábava, určená jen malé části lidí, jako je lov, myslivost, dostihy i tělesné hry se postupně přeměnila na systém tělesné výchovy a sportu. Vznikaly volnočasové organizace. V našich zemích Sokol, založen v roce 1862, Skaut u nás Junák.

S příchodem více volného času obyvatel se začal zvětšovat počet staveb náležících a sloužících trávení tohoto času ve městech i v krajině. Pokud porovnáme množství volna lidí s počtem staveb, architektury pro volný čas, vychází nám logická úvaha. Málo volného času rovná se málo staveb pro volný čas.

Z dob dávných mezi stavby pro volný čas můžeme řadit lázně, divadla a stadiony v antickém Řecku, prostor zábavy a her Colosseum a Caracalovy lázně v antickém Římě. V průběhu dějin se stavěli kláštery, které částečně poskytovaly, kromě vzdělávání, i prostor pro volný čas členů jednotlivých řádů. V krajině přibývaly lovecké zámečky a stavby pro kratochvíle bohatších vrstev společnosti, malé objekty ve vznikajících parcích kolem zámků a například jízďárny jako doplněk sídel panovníků. Později se navyšoval počet objektů pro přechodné ubytování, od zájezdních hostinců až po hotely a také kavárny ve městech.

V našem prostředí to byly zejména sokolovny a na horách s rozšiřováním turistiky horské boudy. S přibývajícím rozmachem sportu to byly například fotbalové stadiony a plovárny na řekách a vodních plochách. K těmto stavbám přibývaly budovy hotelů a hotelových komplexů u moří a na horách, které vyrůstaly souběžně s rozvojem celosvětové turistiky. Stavěli se zábavní parky, promenády, divadla, opery, muzea, budovy pro rozhlas a televizi, koncertní síně až po velké olympijské areály.

Dnes se stavby pro volný čas navrhují jako víceúčelové budovy. Postaveny jsou komplexy sportovišť vzájemně propojených, doslova provázaných s obchodními pasážemi, multikiny, restauracemi, kavárnami a hobby obchody.

Některé fotbalové stadiony, postavené nedávno, nabízí prostor pro fotbal klasický a fotbal americký prostřednictvím výměny herních ploch. Podle druhu fotbalu, se připraví herní plocha a na základě příchodu jiných fanoušků se mění podávané občerstvení. Dokonce jedna z restaurací se přemění během několika hodin na televizní studio zajišťující přímý přenos utkání.

Ve své dosavadní dráze architekta jsem měl možnost podílet se na řadě projektů a realizací zahrnujících **téma volného času**.

Z realizací a projektů uvádím výběr staveb:

- *Centrum volného času*, Prostějov, soutěž – odměna, 1988
- *Využití Negrelliho viaduktu v Praze*, soutěž – Cena Technického magazínu, 1988
- *hotel v areálu Strahovského kláštera* v Praze, novostavba, studie, 1992
- *penzión „Bomber“* a diskotéka fotbalisty Tomáše Skuhravého, Přerov nad Labem, prováděcí projekt, realizace 1992
- *penzión „Josefína“*, rekonstrukce vily, Praha 6, realizace 1996
- *„Hrabalova zed“*, ul. Na Hrázi, Praha 8, autorská spolupráce, finalista soutěže Grand Prix Obce architektů 2002, realizace 1999
- projekt *„Nachové plachty“* divadla bratří Formanů, divadlo na lodi, Praha roku 2000 – Evropské město kultury, spolupráce, realizace 2000
- rekonstrukce funkcionalistického Lindtova domu na Václavském náměstí úprava interiéru a návrh prostorového schodiště pro knihkupectví Kanzelsberger, práce v ateliéru Omicron-K, realizace 2000
- *Kašna na náměstí T.G. Masaryka* v Přerově, soutěž na vodní prvek, 1. odměna, 2001
- návrh úpravy *vstupu do Španělské synagogy* pro Židovské muzeum v Praze, 2015

Výběr dalších staveb volného času je uveden níže na obrázcích:

Obr. 13, 14

Obr. 15, 16

- Obr. 13 – přírodní koupací jezírko, Charáněná krajinná oblast Kokořínsko Máchův kraj, obec Osinalice, 2015
Obr. 14 – Termální lázně Všeň, Český ráj, 2007
Obr. 15 – Hotel Augustine Prague*****, Malá Strana, Praha 1, 2009
Obr. 16 - horské sídlo, Národní park Nízke Tatry, Slovensko, 2020

10 | Rozšiřování obzorů a 10.000 hodin

Nedílnou součástí vzdělávání studentů je nejenom další studium odborného zaměření nad rámec výuky na fakultě, ale zejména pokračování odborného vzdělávání v průběhu profesní praxe souběžně s udržováním si všeobecného rozhledu. Pokud si chce absolvent udržet přehled o vývoji jeho profese, je nezbytné trvalé, tzv. celoživotní vzdělávání.

Uvedu zde několik příkladů, které předávám studentům architektury a mohou být podnětné i pro praktikující architektky. Nazývám to rozšiřováním obzorů a to hned v následujícím, prvním příkladu myslím doslovně.

1. Terra inkognita

Požaduji po studentech, aby si prohlédli, prošli území na západ od fakulty stavební ČVUT v Dejvicích. Víím, že řada studentů již navštívila řadu míst v Evropě i ve světě, ale málokdo z nich zná zmíněný prostor, který poskytuje nemálo zajímavých architektonických příkladů staveb a zástaveb území. Studenti ovládají cestu od zastávek hromadné dopravy v Dejvicích na fakultu, nejvíce asi od stanice metra. Ale budovou fakulty stavební to končí. Prostor za fakultou je pro mnohé prozatím neobjevený (terra inkognita).

2. Skutečné příběhy

„Studenti architektury potřebují skutečné příběhy z technického zákulisí projektu, které jsou ovšem podle jakési formální logiky často opomíjeny, a to ačkoliv se toto propojení jeví jako absolutně nutné.“

Eduardo Souto de Moura, architekt, Portugalsko, [12]

3. Nedostatek času

Studenti architektury, architekti i stavební inženýři se musí naučit vyrovnávat s nedostatkem času. To je jeden z největších problémů při projektování architektury. Lhůty na realizaci stavby jsou stále kratší, což způsobuje snižování kvality současné architektury.

„Jeden z největších problémů při projektování architektury je dnes nedostatek času, časy na realizaci stavby jsou stále kratší, což způsobuje snižování kvality současné architektury.“

Eduardo Souto de Moura, architekt, Portugalsko, [12]

„Dobrý architekt pracuje pomalu.“

Álvaro Siza, architekt, Portugalsko, [13]

„Rozdíl mezi dobrou a špatnou architekturou je čas, který jí věnujete.“

David Chipperfield, architekt, Velká Británie, [14]

4. Pracovní modely

Vytvářejte pracovní modely. Až na základě modelů si ověříte skutečnou proporci navrhované stavby. Ověříte si velikosti prostorů a vazby budovy na okolí.

„Jedině model dokáže odhalit pravou eleganci návrhu.“

Eduardo Souto de Moura, architekt, Portugalsko, [15]

5. Trpělivost

„Musíte být trpěliví, když chcete dělat architekturu.“

Álvaro Siza, architekt, Portugalsko, [16]

6. Cestování

Cestujte, objevujte i méně známá místa, prohlédněte si nejen vyhlášená architektonická díla a stavby.

„Důležitou součástí tvůrčího růstu každého architekta je možnost poznávat svět, cestovat. Když cestujete, naučíte se všechno, tím pravým učitelem jsou oči, které se umějí dívat. Stavba nevychází výlučně jen z kontextu. To hlavní je založeno na osobnosti architekta a na jeho zkušenostech.“

Álvaro Siza, architekt, Portugalsko, [17]

7. Cesta

Poměrně důležitým faktorem v jakémkoliv odvětví lidské činnosti, v praxi architekta, architektonické kanceláře je úspěch – rostoucí obrat – profit – renomé. Důležitá je ale cesta, jak se toho dosáhlo.

„Cesta určuje, kde se svým úspěchem budete zítra, za pět či za deset let. Jde o to, jakým způsobem se formují vztahy mezi vámi a vašimi zákazníky či partnery, jak dalece jsou založeny na vzájemné důvěře a vaší věrohodnosti.“

Ing. PhDr. Ondřej Landa, vedoucí partner
poradenské firmy Inventa, s.r.o., [18]

8. Deset tisíc hodin – 10.000

Je všeobecně známo, že k dovednostem ve své profesi, ve svém oboru, ale i v oblasti svých zájmů se člověk dopracovává postupně. Pokud chcete dosáhnout mistrovství, musíte vynaložit mnoho úsilí.

*Mistrovství potřebuje 10.000 hodin v jakémkoliv oboru.
To představuje necelé 3 hodiny denně po dobu 10 let.
Pro srovnání: Beatles, než dosáhli celosvětové slávy, hráli v klubech v Hamburku dlouhou dobu. Mezi založením skupiny a jejími největšími uměleckými úspěchy – albem Sgt. Peper 's Lonely Hearts Club Band a albem The Beatles (White Album) – uplynulo 10 let!*

Malcolm Gladwell v knize Mimo řadu, [19]

Literatura a zdroje

- [1] Jiří Kraus a kolektiv (2007): *Nový akademický slovník cizích slov*, Academia, Praha, ISBN 978-80-200-1415-3
- [2] Slovník spisovné češtiny, dostupné na <https://prirucka.ujc.cas.cz> [online 11.1.2022]
- [3] Stern Arno: *Malování jako hra a nacházení výrazu*, časopis Arteterapie č. 22–23/2010, vydavatel Česká arteterapeutická asociace
- [4] Carl Gustav Jung (2008): *Duše moderního člověka*, Atlantis, ISBN 80-7108-213-9
- [5] Uždil Jaromír (1984): *Čáry, klikyháky, paňáci a auta*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, SPN 14-083-84
- [6] The Sims 4 (2014), Electronic Arts Inc., simulační videohra, dostupné na: <https://www.ea.com/cs-cz/games/the-sims/the-sims-4> [online 15.1.2022]
- [7] Svatoš Jindřich (2016): *FAQ studentů architektury: Šedesát nejčastějších otázek studentů ateliéru architektonické tvorby*. ČVUT, Praha, ISBN 978-80-01-05900-5
- [8] Fawood Children's Centre, Londýn, architekt William Alsop, dostupné na: <https://www.archiweb.cz/b/fawood-children-s-centre> [online 17.1.2022]
- [9] O čínské filosofii, literatuře a umění – Sborník věnovaný památce Timotea Pokory, Praha, 1995, ISBN 80-7111-017-5, příspěvek *Několik poznámek k problematice prostoru v čínských zahradách*, doc. Věna Hrdličková
- [10] Le Corbusier (1927): *Cinq Points de l'Architecture Moderne*, článek v časopisu L'Esprit Nouveau, Paříž, (Pět bodů moderní architektury), dostupné na: <https://www.studio2a.net/corbusier-manifesto-five-points-of-new-architecture/> [online 20.12.2021]
- [11] Rezek Petr (2009): *Aristotelés: Etika Níkomachova*. 3. nezměněné vydání, přeložil Antonín Kříž, Praha, ISBN 978-80-86027-29-6
- [12] Eduardo Souto de Moura (2006): *Conversas com estudantes*, Gustavo Gili, Barcelona (Česky: Rozhovory se studenty, Archa Zlín, 2009) ISBN 978-80-901926-9-0
- [13] <https://www.quotelify.com/alvaro-siza-vieira-quotes> [online 12.3.2022]

- [14] http://www.brainyquote.com/quotes/david_chipperfield_555699 [online 11.10.2017]
- [15] uvedeno na výstavě *Petr Stolín Architekt*, 11.6. – 29.8. 2021, Galerie současného umění a architektury / Dům umění České Budějovice
- [16] Siza Álvaro (2008): *Une question de mesure*. Groupe monitor, Department Architecture, Paříž.
(Česky: *Otázka měřítka*. Archa, Zlín, 2013, ISBN 978-80-87545-21-8)
- [17] Siza Álvaro (2008): *Une question de mesure*. Groupe monitor, Department Architecture, Paříž.
(Česky: *Otázka měřítka*. Archa, Zlín, 2013, ISBN 978-80-87545-21-8)
- [18] Petr Bým (2016): *Barvy úspěchu / rozhovory Petra Býma*. Gasset, ISBN 978-80-87079-53-9
- [19] Gladwell Malcom (2011): *Outliers: The Story of Success*. Back Bay Books (Česky: Mimo řadu: Anatomie úspěchu. BizBooks, 2015.) ISBN 978-80-265-0348-4

Seznam obrázků

Obrázek 1

výřez z dětské kresby, anonym, z knihy *Čáry, klikyháky, paňáci a auta*, autor prof. Jaromír Uždil, Státní pedagogické nakladatelství, 1974

Obrázek 2

dětská kresba „Na křižovatce“, anonym, z knihy *Mezi uměním a výchovou*, autor prof. Jaromír Uždil, Státní pedagogické nakladatelství, 1988

Obrázek 3

https://www.en.wikipedia.org/wiki/The_Sims_4 [online 23.2.2022]

Obrázek 4, 5, 6, 7, 8

foto archív autora

Obrázek 9

výkres zaměření západní fasády Španělské synagogy v Praze, dokumentace archív autora

Obrázek 10

půdorys rodinného domu v obci Sojovice, dokumentace archív autora, půdorys Ministerstva zahraničních věcí Spolkové republiky Německo, Berlín, dokumentace Muller Reimann Architekten, Berlin
<https://mueller-reimann.de/projekte/auswaertiges-amt-berlin>
[online 11.2.2022]

Obrázek 11

foto vila Tugendhat, <http://www.architectural-review.com/essay/reborn-mies-van-der-rohe-villa-tugendhat-in-brno-czech-republic> [online 2.3.2022]

Obrázek 12

Pět prvků moderní architektury, Le Corbusier,
<https://glrlbr.tumblr.com/post/115669126448/five-points-towards-a-new-architecture> [online 15.1.2022]

Obrázek 13, 14, 15, 16

foto archív autora

doc. Ing. arch. Jindřich Svatoš /*1961/

jindrich.svatos@fsv.cvut.cz

jindrich.svatos@vsb.cz

www.jindrichsvatos.cz

vzdělání

1986 České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

1980 Střední průmyslová škola stavební, Zborovská ul., Praha

praxe během studia – Projektový ústav Výstavby hl. města Prahy

1982 ateliér 1/Alfa ing.arch. Vladimír Machonin

1983 ateliér 5/Epsilon ing.arch. Karel Koutský, ing.arch. Jan Kozel

1984 ateliér 7/Omicron ing.arch. Ivo Oberstein

profesní praxe

1987 vojenská služba 12 měsíců

1987-1990 Projektový ústav dopravních a inženýrských staveb,
Praha, (PÚDIS)

Ing.arch. Stanislav Hubička,

ing.arch. Jan Špičák

1991-1996 svobodné povolání

1996-1999 Omicron-K architektonický ateliér, Praha

Ing.arch. Martin Kotík

1999-2002 svobodné povolání

spolupráce s architektem Janem Línkem, Praha

2002-2003 A.D.N.S. architekti, Praha

Ing.arch. Václav Alda, Ing.arch. Ján Stempel

2003-2004 Skanska CZ a.s., Divize Project Development

2004-2005 svobodné povolání

2007-2009 spolupráce s ateliérem Omicron-K, Praha

2016 spolupráce se studiem Mimolimit, Praha

od 2009 pedagogická praxe souběžně s vlastní tvorbou

doposud České vysoké učení technické v Praze,

Fakulta stavební, Katedra architektury

od 2018 VSB – Technická univerzita Ostrava,

doposud Fakulta stavební, Katedra architektury

vybrané architektonické realizace a projekty

- návrh a realizace novostavby *vily Točná*, Praha 1996
- projekt a realizace budovy *Modrá pyramida Komerční banky*, Bělehradská ulice, Praha, 1997, práce v Omicron-K
- autorský návrh a realizace novostavby budovy *Erste Bank*, včetně rekonstrukce památkově chráněného objektu, Národní třída, Praha, 1999, práce v Omicron-K
- projekt a realizace rekonstrukce funkcionalistického *Lindtova domu* z roku 1927, Václavské náměstí, Praha, 1999, práce v Omicron-K
- projekt administrativní budovy *Palác Euro*, Václavské náměstí, Praha, 1999, práce v Omicron-K
- projekt a realizace hotelu *Augustine Hotel Prague* *****na Malé Straně, Praha, bývalý klášter augustiniánů, práce v Omicron-K
- studie budovy *Místního úřadu pro Prahu 7* – Tróju, včetně knihovny a kavárny, 2007, práce v Omicron-K
- projekt objektů nového *vstupu do ZOO Praha*, 2008
- návrh a realizace novostavby *základní školy* pro děti se speciálními potřebami pro Dětské centrum Paprsek, Praha, 2009
- projekt a realizace novostavby administrativní budovy pro společnost *Skanska, a.s.*, Praha – Opatov, 2010, práce v Omicron-K
- návrh a projekt *vily Pasch*, okres Benešov, 2013
- projekt a realizace úpravy *Režijního komplexu RK 14 pro Českou televizi* na Kavčích horách, Praha, 2014
- návrh nového *vstupu do Španělské synagogy* pro Židovské muzeum v Praze, 2015
- návrh *rekonstrukce a úpravy funkcionalistické vily* z roku 1932 v Praze – Střešovicích, spolupráce se studiem Mimolimit, 2016

výběr ocenění v architektonických soutěžích

- architektonická soutěž na „Dostavbu bloku ulic Goetheho - Gerstnera“ v Českých Budějovicích, předseda poroty Ing.arch. Josef Pleskot, rok 1997
vypisovatel: Město České Budějovice, odměna v soutěži
- architektonická soutěž „Uspořádání a využití vrchu Vítkov“, Praha, rok 2000,
vypisovatel: Městská část Praha 3, Společnost Praha 2000 v.p.s., Hlavní město Praha, Ministerstvo kultury ČR a Česká komora architektů, 1. odměna
- architektonicko-výtvarná soutěž na vodní prvek „Kašna pro náměstí T.G.Masaryka“ v Přerově, rok 2001, vypisovatel: Město Přerov, 1. odměna
- Grand Prix Obce architektů 2002 - výtvarné dílo v architektuře, spoluautor, realizace projektu „Hrabalova zed“ v ul. Na Hrázi v Libni, Praha 8, autor akad.mal. Táňa Svatošová, vypisovatel: Obec architektů, finalista soutěže

výběr výstav

- výstava prací – Urbanita '88, 9.6.–3.7. 1988 ve Fragnerově galerii, Betlémské nám., Praha 1, vypisovatel: časopis Technický magazín
- výstava prací Urbanita '88 – Negrelliho viadukt na IV. světovém bienále architektury v Sofii, 20. - 24.6. 1989, World Biennale of Architecture, Interarch
- výstava soutěžních návrhů „Competition Diomede“ v prostorách The Clocktower Gallery, 108 Leonard Street, Manhattan, New York, NY 10013 v roce 1990
- výstava Omicron – K, architektonický ateliér, 22.1. – 21. 2. 1999
Fragnerova galerie, Betlémské náměstí, Praha
- Grand Prix Obce architektů 2002 – finalista soutěže, spoluautor, výtvarné dílo v architektuře „Hrabalova zed“ v ul. Na Hrázi v Libni, Praha 8
výstava v Národní galerii, Veletržní palác, 06/2002
- „Škola DC Paprsek“ pro děti se speciálními potřebami, novostavba základní praktické školy v Praze 9. Výstava se uskutečnila ve výstavním prostoru Českého svazu vědeckotechnických společností, Novotného lávka, Praha 1, ve dnech 29.1. - 28.2. 2013. - **samostatná výstava**

výběr projektů v zahraničí

- *vybavení interiéru Velvyslanectví ČR*, Tel Aviv, 23 Zeitlin street, Izrael – prováděcí projekt, spolupráce s arch. K. Moudrým, 2005

zastoupení ve veřejných sbírkách v zahraničí

- soutěžní návrh „*Museum of Modern Architecture*“, 1988, porotce arch. Kisho Kurokawa, Central Glass International Design Competition, Tokyo, Japonsko, www.shinkenchiku.net, www.cgco.co.jp

- soutěžní návrh „*Competition Diomede*“, 1990
San Francisco State University Art Department Gallery,
1600 Holloway Avenue, San Francisco, CA 94132, USA, www.sfsu.edu

- soutěžní návrh „*East meets West*“, 1991, porotce arch. Kisho Kurokawa, Central Glass International Architectural Design Competition, Tokyo, Japonsko, www.shinkenchiku.net, www.cgco.co.jp

- kniha „*FAQ studentů architektury: Šedesát nejčastějších otázek studentů ateliéru architektonické tvorby*“, Jindřich Svatoš, 2016, vydalo ČVUT Praha. Zařazena do knihovny Muzea architektonické kresby v Berlíně v roce 2016, Tchoban Foundation, Museum for Architectural Drawing, Christinenstraße 18, Berlin, www.tchoban-foundation.org

vybrané publikace

Svatoš Jindřich (2016): *FAQ studentů architektury: Šedesát nejčastějších otázek studentů ateliéru architektonické tvorby*.
ČVUT, Praha, ISBN 978-80-01-05900-5

Zuzana Pešková, Jindřich Svatoš, Jan Kašpar a kolektiv (2019):
Grafická prezentace architektury, ČVUT, Praha, ISBN 978-80-01-06637-9

Svatoš Jindřich (2019): *FAQ by Student of Architecture, Sixty/Twenty-one of the most frequently asked questions by students in the studios of architectural studies*
VSB Technical University of Ostrava, ISBN 978-80-248-4369-8

